

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/176/2021
Identifikačné číslo spisu:	2318204010
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2318204010.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova č. 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému Z. Š., narodeného XX. A. XXXX, Š.-N., D. XXXX/XX, o zaplatenie 4 581,47 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 30Csp/77/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. marca 2020 sp. zn. 11Co/137/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24. marca 2020 sp. zn. 11Co/137/2019 v potvrdzujúcom výroku (I. výrok) a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania (II. výrok) z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. marca 2019 č. k. 30Csp/77/2018-80 mimo iného žalobu v časti o zaplatenie 10,9 % ročného (zmluvného) úroku z istiny 4 362,79 eura od 22. marca 2018 do zaplatenia zamietol a žalobkyni priznal proti žalovanému právo na plnú náhradu trov prvoinštančného konania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je čiastočne nedôvodná (o zaplatenie 10,9 % ročného zmluvného úroku z istiny 4 362,79 eura od 22. marca 2018 do zaplatenia) vychádzajúc z toho, že po predčasnom zosplatnení úveru žalobkyni nepatrí zmluvný úrok z titulu spotrebiteľského úveru.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne v žalobe zamietajúcej časti rozsudkom z 24. marca 2020 sp. zn. 11Co/137/2019 v poradí I. výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku (o zaplatenie 10,9 % ročného zmluvného úroku z istiny 4 362,79 eura od 22. marca 2018 do zaplatenia) i závislom výroku o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie a v poradí II. výrokom vyslovil, že žalovaný nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa názoru odvolacieho súdu za čas po zosplatnení úveru (po 21. marci 2018) patrí veriteľovi iba právo na úroky z omeškania a nepatrí mu zmluvný úrok z úveru (viď R 59/1998, tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Obo/143/98). V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav (IV. ÚS 476/2012). V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd potvrdil

žalobou zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie spolu s výrokom o trovách prvoinštančného konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu potvrdzujúceho výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvného úroku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci v otázke, či má veriteľ nárok na zaplatenie zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení celého úveru. Mala za to, že sudy nižších inštancií nesprávne ustálili, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky. V tejto súvislosti poukázala na viaceré rozhodnutia krajských súdov (napr. Krajského súdu v Prešove sp.zn. 14Co/38/2018, Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/346/2017, Krajského súdu v Nitre sp.zn. 12Co/70/2018, Krajského súdu v Banská Bystrica sp.zn. 43Co/21/2018, Krajského súdu v Žiline sp.zn. 11Co/12/2017), v zmysle ktorých v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží zmluvný úrok z istiny. Vzhľadom na uvedené navrhla rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b) CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nie len prípustné ale aj dôvodné, a preto je potrebné (i postačujúce) dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku (I. výrok) i v súvisiacom výroku o trovách odvolacieho konania (II. výrok) zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

9. Ako už bolo uvedené, v preskúmvanej veci dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pričom malo ísť o otázku existencie a výšky nároku veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Dovolateľka teda dovolanie odôvodnila prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzila nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ňou namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

10. V prejednávanej veci rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie a výšky nároku

veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru.

11. Dovolaťkou vymedzená právna otázka (či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení) v čase podania dovolania (27. apríla 2020) bola dovolacím súdom vyriešená (rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020), nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní. Vychádzajúc z toho dovolací súd konštatuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pritom prihliadal i na obsah dovolania (§ 124 CSP); obdobne 5Cdo/131/2021, 5Cdo/134/2021, 2Cdo/267/2020.

12. Predmetnou otázkou sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30. marca 2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 5/2021, ktorého právna veta znie: „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Na uvedené rozhodnutie nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn.: 1Cdo/94/2019, 2Cdo/83/2020, 3Cdo/35/2020, 4Cdo/66/2020, 5Cdo/46/2020, 6Cdo/56/2020, 7Cdo/186/2020, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, 9Cdo/94/2021 v dôsledku čoho možno takto uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

13. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 po poukaze na nesúlady v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru v rozhodovacej praxi odvolacích súdov konštatoval, že za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

13.1. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

13.2. Dovolací súd tak v tomto rozhodnutí uzavrel, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

14. S daným záverom sa stotožňuje dovolací súd i v tejto prejednávanej veci. Vychádzajúc z uvedeného právneho názoru, od ktorého sa nepovažuje za potrebné odkloniť, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu možno dosiahnuť už zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (ten je vo veci samej viazaný právnym názorom dovolacieho súdu), dovolací súd preto nepristúpil aj k zrušeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho žalobe zamietajúcej časti (analogicky § 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Zároveň ako súvisiaci zrušil i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 439 písm. a) CSP).

15. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.